

Paizs Ferenc

„KÉT VÁLASZTÁS MAGYARORSZÁGON”

s ami előtte volt

Az interjú, melynek részleteit közöljük, 1992-ben készült. Dr. Paizs Ferenc Klapper Lászlóné és Kunics Zsuzsanna kérdéseire válaszolva mondta el emlékeit. Az 1911-ben született Poizs Ferenc 1933-ban már I. o. aljegyző Nagykanizsán. A II. világháború végén beosztását felhasználva sokak életét mentette meg. Az élő beszéd szaggatottságával számol be erről. A mozaikokból a háború utolsó hónapjait és az első „oroszos” nagykanizsai eseményeket ismerhetjük meg.

A háború után polgármesterhelyettes és főjegyző. Akkori emlékeiből azokat a részleteket emeltük ki, melyeket közígazgatási vezetőként, a választások megszervezőjeként élt át, amelyekről a leghitelesebben ő tud beszámolni.

A két választás csalásainak leleplezését többek írásában olvashattuk már az elmúlt időszakban, olyat azonban talán most először, mely pl. a kékcédulás választás pontos, ördögien kifundált technikai „lebonyolítását” világítja meg. Az meg igazán kivételesnek mondható, hogy egy közigazgatási vezető akkor és ott a választási csalás leleplezésére is kísérletet tesz; Paizs Ferenc esetében pedig erről van szó. A publikált szöveg a magnófelvételtől lejegyzettek felhasználásával készült Czupi Gyula szerkesztésében.

Paizs Ferenc ma már nem él, nem sokkal halála előtt, 1994-ben Nagykanizsa Megyei Jogú Város Díszpolgára címmel tüntették ki. (A szerkesztő)

1944-45

A deportálás

Akkor tömeges bevonulások voltak, sőt plakátbevonulások; ez és ez az évfolyam köteles bevonulni.

Az országmozgósító előadónak joga volt meghagyási javaslatot adni. Meghagyni polgári szolgálatban. Somogyi-Magyarral összebeszéltünk, akikre mi meghagyási javaslatot tettünk, azt elküldtük az illetékes katonai szerveknek és amíg azok nem intézkednek, nekünk jogunk volt visszatartani. Ezt mi kihasználtuk. Én meghagyási javaslatot készítettem, az egész apparátusnak, az egész MAORT-ról, amennyi iparos volt, meg amennyi fogható ember. Ennyi embernek beszerezni az összes adatait, születése, anyja neve, katonai beosztása, csapatteste, hol szolgált, meg minden, kimutatásokat csinálni ezekről [(nagy munka volt)]. Összeszedtem az anyagot, az egész apparátust beállítottam, és éjjelnappal dolgoztunk. Még ma is élnek munkatársak, akik ebben a munkában résztvettek.

Jött december 2. Kiürítés, Kanizsát ki kellett üríteni. Aki akart, elmenekülhetett, a front Marcaliban volt már és a Balatonnál.

Volt aki elment, volt aki maradt, én maradtam. Nekem maradni kellett. Akkor már Budapesten nem működött a Szálasi-kormány, kormánybiztosok működtek az országban, kijelölt helyeken. Meggyőződtem róla, ha én elküldöm a meghagyási javaslatokat, az illetékes kormánybiztosoknak nem lesz idejük azt felülvizsgálni. Nem fogja a pár ezret napok alatt elbírálni. Ez rizikó volt, de megcsináltuk.

A nyilasok elmenekültek, a rendőrség elmenekült, a katonaság elment, egy városparancsnok maradt. A börtönt, az internáló táborat kieresztették. Nekem is itt volt három professzorom Pécsről. Nahát, akkor szerveztem be ezeket a felmentetteket. Volt egy légó század, amelyik állandóan szolgálatban volt. Mondhatom, amikor bejöttek az oroszok, az egész elünt egy pincér kivételével.

Na, még a zsidó deportálásokról nem beszéltem:

1944. április körül történt, akkor még Hegyi volt a polgármester, illetve helyettes, mert a Krátkyt akkor már áthelyezéssel likvidálták, más még nem volt, s a Hegyi, mint helyettes működött. Hegyi Lajossal együtt dolgoztunk, egymás mellett lévő szobában. Jön ki délután, s mondja, Feri, én megyek a rendőrségre, valami légó értekezlet lesz, légy szíves, egy fél óra múlva gyere utánam. Mondom, ne tessék engem légó értekezletre vinni, itt van a Véssey. Feri, nem érek rá magyarázkodni, személyes okom van rá, hogy te gyere. Nem tudtam, miről van szó. Elmegyek hát a rendőrségre. Egy nagy teremben már sokan vannak, vezetők, rendőrök, csendőrök, csendőrezredes civilben. Ahogy bemegyek, jön a Hegyi Lajos, bemutat a csendőrezredesnek. Azt mondja nekem a csendőrezredes: kérem, ezen az értekezleten olyan dolgokról lesz szó, amelyeknek a nyilvánosságra hozatala főbelövés jár. Na, mondom, szép kis értekezlet. Akkor még harcias fiú voltam, s mondtam, kérem ezredes úr, én nem óhajtok olyan titkokat tudni, amiért főbelövés jár. Nem kívánok résztvenni ezen az értekezleten. Hegyi látja, hogy itt purparlé van, odajön; kérem ezredes úr, ő az én munkatársam, és érte felelősséget vállalok, az én kívánságom, hogy legyen itt. Jó. Mit tehetek. Előadja az ezredes, hogy holnap plakátok fognak megjelenni a városban, melyekben a zsidóknak megtiltják az utcára menetelt, gyűjtőjárőröket szervezünk, a gyűjtőjárőrök összeszedik a zsidókat és a zsidótemplom környékére gyűjtik, s ha az nem elégséges, a polgármester úr gondoskodik gettóhelyekről. Mit lehet csinálni? Hegyi azt mondja, nézd Feri, ne haragudj, látod, miről van szó, azért hívtalak ide, hogy legyen tanúm, hogy mi történik itt. Mit lehet itt tenni? Ezt a németek rendelték el, a csendőrség hajlja végre, itt a csendőrezredes, itt az SS.

Ezt a zsidók honnan tudták meg, én nem tudom, de másnap délben egy zsidó sem jelent meg az utcán. Jön a Potyondy tanácsnok: te, itt valami disznóság van, nem a zsidókat szedik össze? Te ott voltál, neked tudnod kell. Mondom: Jóska, ne beszéljünk, hallgass, ne kérdezz semmit.

Elég az hozzá, a zsidókat összeszedték, kb. ötezret, a zsinagógában és az udvarban voltak. Az ékszereket be kellett adni a városházára, egy teremben rakták le, leltározták, S\$-ek őrizték.

Jön föl egy SS őrnagy, vagy ezredes, valami nagyobb rangú, azzal, hogy nekik pénz kell, a zsidóktól szerezzünk pénzt. Hát a Hegyi behívatta a gettóból a hitközségi elnököt, tudnak-e összeadni pénzt, ennyi, meg ennyit kértek, állítólag kölcsön. A zsidók összeadták a pénzt, persze sose kapták vissza. Az ékszerek ott maradtak, Mária Terézia tallértól kezdve Napóleon aranyig. Fináncok őrizték. Mikor aztán menekülés volt, fölpakolták és elvitték, nem került vissza semmi.

Hegyi Lajos, amennyire lehetett, igyekezett segíteni, konyhát állított föl, főzetett, amit lehetett. Itt-ott az ember egy-egy csomagot be tudott küldeni, mert az Angol-Magyar Banknak az udvari ablaka kinézett oda. Én is küldtem be ismerősöknek cigarettát. Meg az Angol-Magyar Bank igazgatója udvarolijának. Egy szép napon aztán a zsidókat bevagonírozták és elvitték. A város képviselői semmit nem tudtak csinálni. SS őrzés volt. Nem tudott senki semmit, mi történik. Előzőleg egypár zsidót külön elvittek, mert akkor már a sárga csillag el volt rendelve és a rabok hajtókéjén ha nem jól látszott a sárga csillag, internálták. Rotschild Bélát, meg egy-két ilyen zsidót elkaptak és elvittek külön, a többit pedig bevagonírozták.

Nyilasok

1944. október 15-én vették át a nyilasok a hatalmat.

Kanizsán kineveztek egy polgármestert, Kispestről jött - adóügyi tanácsnok volt - Simonffy Lajos. Nagyon rendes ember volt, még a hatalomátvétel előtt lett polgármester.

Aztán hoztak egy főjegyzőt, a Balla Istvánt, az nyír-egyházi gyerek volt, én visszaminősültem aljegyzőnek.

Hoztak egy tanácsnokot, az szegény csak volt, aztán egy kollégát, aki adóügyi vonalon dolgozott, azt kinevezték tanácsnoknak. Nem vállaltam előléptetést. Politikai okokból. Maradtam az én csendes aljegyzői minőségemben.

Apolgármester derék ember volt. Nem volt egy Adonisz, de roppant jóindulatú ember volt. Háborús időkben - amikor az emberek kezdenek visszaélni a dolgokkal - a helyismeret rettentő nagy dolog. Ne mondjak többet, két kolléga jött, hogy ők menekülnek, adjon nekik a polgármester egy fogatot. A polgármester adott nekik egy fogatot. Mondanom sem kell, hogy a fogatot eladták, jöttek vissza, hogy a németek elvették.

Az egyik az az úriember volt, aki engem feljelentett a nyilasoknál, hogy én katonaszabadító vagyok. A lista miatt.

Éjszaka jött ki egy nyilas repülőbizottság, felülvizsgálja az ügyet, nem kis dolog volt. Somogyi-Magyar István barátom azt mondja, majd én megvédlek. Meg is védett: Kérem, Önök kieresztették a bűnözőket, kieresztették az internáltakat, itt hagyták a várost védelem nélkül, ez az ember gondoskodott polgárőrségről, tűzvédelemről, mindenről. Joga volt, sőt kötelessége. Szóval megvédett.

Az egyik később visszajött, mikor bejöttek az oroszok, hogy a partizánoknál volt. Mondanom sem kell, hogy a kommunista párt sajtóosztályának a vezetője lett, a másik meg főkönyvelő a Kiskernél.

A front

Aztán jöttek az igazolások, Igazoló Bizottságok. Ezek közül az egyik följelentett. Meg is van az írás, mert a levéltáros odaadta. Szóval, hogy a városi tisztviselőkkel szemben antiszociális magatartást tanúsítottam.

Ügy védtem magamat az Igazoló Bizottságnál, hogy vittem egy váltót, amit én írtam alá, amit [[a feljelentő]] kért kölcsön a Takarékpénztárnál. A kéthavi fizetésemnek megfelelő összeget. Én fizettem ki a váltóját. Bemutattam az Igazoló Bizottságnak, hogy ilyen antiszociális voltam ezzel a feljelentővel szemben. Itt a váltó. Na, aztán, igazoltak.

Marcalinál decemberben megállt a front, kb. három hónapig, azalatt a németek megpróbálták egy ellentámadást, ami nem sikerült. Ez alatt a három hónap alatt nyilas uralom dühöngött.

A letartóztatásokból nem csináltak titkot. Elfelejtetem a nevét annak az embernek, aki motorkerékpárral ide-oda száguldott, mert nem volt kanizsai. Valamelyik Szegő gyerek, aki munkaszolgálatos volt, hazajött a nyilasokkal. Ahol ma a vasöntöde van, onnan akart vinni gépeket a németeknek, hogy ezzel valamivel jobb beosztáshoz jusson. Aztán föl is jött a Szegő énhozzám, hozták a nyilasok. Mondtam, hogy Szegő úr, ha magabent van, mint tulajdonos, én mint hatóság nem. Nem engedek ki semmit. Aztán volt itt egy Soltész nevezetű maortos nyilas, az állandóan járt a nyakamra. Az is feljelentett.

Az amerikaiak nem bombázták a MAORT-ot, illetve a mezőket, mert amerikai érdekeltség volt.

De volt egy láncos bomba, az a vasútnak lett szánva, a temető is kapott kettőt, a sétatér is.

Kétszer volt bombázás 44-ben, volt egy-két haláleset is. A Gál-féle házban az Eötvös téren a család elpusztult. A Tamás postás éppen kézbesített, azt érte egy szilánk, eltörött a lába, sánta maradt örökké. Sok volt ilyen, az anyakönyv meg tudná mutatni.

Marcaliból, meg máshonnan voltak nálunk menekültek. Ezeket én mind kikérdeztem. Tisztában voltam vele, hogy itt mi fog történni; a páncélszekrényeket mind feltörték. Gondoltam, levitetem a szekrényeket a pincébe. Egy légós segítségem volt, meg a Donászy Feri, aki katona volt.

VÁCZY JÉPONT TAMÁS GRAFIKÁJA

Itt állomásozott Gelsén egy GH alakulat, amelynek barátom volt a parancsnoka, mint gh-s főhadnagy. Beüzent nekem nagypénteken, hogy itt vagyunk Gelsén, mert kitelepítették őket és át kellett volna menni Ausztriába, de kanizsai gyerekek voltak mind, itt maradtak. Küldi a névsort, hogy csináljak vele valamit. Gyorsan kiállítottam egy polgárőrségi névsort, elvitték Gelsére, azok ezzel szépen hazajöttek és civilbe vágták magukat. Idáig rendben van. Azonban nagyszombaton délután már alá van aknázva a vasúti híd a temető felé, s a Csengery utcában az aluljáró. Ketting [(aki ott lakott)] addig könyörgött, amíg azt nem aknásiották, illetve elvitték az aknákat. A temetőhidakat az SS-ek őrizték. Aztán fel is robbantották. Mellesleg azon keresztül jöttek az oroszok, cigányok vezették őket. Hajnali órákban jöttek, akkor még itt voltak a németek, a Centrálban.

Hogy Kanizsa nem volt védve, az a Simonffy Lajosnak köszönhető, az meg nekem nem köszönte meg, mert az utolsó éjszaka, amikor a város már be volt rendezve védelemre, könyörögtem a Lajosnak, menjen el a német parancsnokságra, hiszen az oroszok már Sandon voltak, hoztak onnan sebesülteket, találkoztam velük a temetőhídnál. Nem tudják védeni (a várost), nincs semmi értelme, próbálj beszélni a német parancsnoksággal, hogy adják fel. Simonffy azonnal ment, hajnalig tárgyalt a németekkel. Végül is a németek beadták a derekukat, mert közben kaptak egy táviratot, hogy harapófogóba került Kanizsa. Az utolsó pillanatban kivonultak, de egy pár németet itt hagytak, akik a Principális túlsó partján fedezték a kivonulásukat. Mikor az oroszok bejöttek, a Centrálban még akkor is voltak németek. A Centrál előtt golyószóróval terítették le őket, mindezt én a pincéből észleltem.

A hajnali órákra elcsendesedett a város. A Fő úton megjelentek az oroszok, jöttek lefelé, mindenütt keresték a németeket.

Már 10 órakor az oroszoknak dolgoztam: iparos, suszter, szabó, pék, szíjgyártó; kik voltak 19-es kommunisták. Megyek föl az épületbe, ott még ki voltak függesztve a nyilas plakátok: „Kitartás, éljen Szálasi.” Gyönyörű verőfényes április elseje volt, a németek elvonultak, én már dolgozom, csinálom a listát az oroszoknak. Tíz óra felé aztán bevág egy 15-ös gránát a városháza közepébe. A gránátot a németek lőtték be. A Principális partján 4 vagy 5 német tüzelőállás volt, ez a négy német 24 órára megállította az egész orosz ármádiát. Fedezték az elvonulásukat.

Akkor már végeztem és a kapualjában voltam a Lonkay Gézával, mert ő volt a segítőtársam.

Az a bomba akkora volt, hogy a második emeleten robbant, átütötte, kivágott mindent. A Lonkay Gézát nekivágta az oszlopnak, eltörött a kulcscsontja.

A házmester az udvar közepén ült egy széken, azt hitte, hogy vége van a háborúnak, egy repesz a bal combjába esett és elvágta az ütőeret, sugárban ömlött a vére. Ott volt a tisztiorvos, valamit tudott vele csinálni, nehezen elvitték a kórházba, másnap meghalt.

Az 1945-ös választás

1945-ben megjelent egy választási várelosztási rendelet, aki írni olvasni tudott vagy nem tudott, az is szerzett szavazati jogot. Széleskörű volt. Úgy kellett a szavazóköröket összeállítani, hogy 600-nál több választó ne legyen egy kerületben. Kénytelen voltam 26 választókerületet szervezni. A 45-ös választást teljesen én szerveztem. A 26 választási kerületbe minden párt a szavazás napjára küldhetett 2 megbízottat. Négy párt működött akkor, a kommunista, a szociáldemokrata, a parasztpárt meg a kisgazdapárt.

A választás listás választás volt. Ha jól emlékszem, minden 12 000 szavazatra adtak egy mandátumot. A kommunista párt listáján természetesen első helyen Rákosi Mátyás. Zala megye a legreakciósabb megyék hírében állt, ezért Rákosi itt a maga tekintélyével lépett föl, első helyen a listán.

Befejeződik a szavazás, lezáródik minden, jönnek az eredmények. Minden járásban volt nekem egy személyes ismerősöm, aznap este telefonon bekértem az adatokat, kivéve a balatonfüredi járást, ott nem volt ismerősöm, és messze kiesett, de a többiek bejöttek. A következő eredmények születtek:

Kanizsán a kommunista pártnak 2000 tagja volt és 902 szavazatot kaptak. Tehát a párttagok fele nem szavazott a pártra. Mind a 26 kerületben jelen volt a kommunisták 2-2 képviselője. Ezek a rendelkezések szerint ott szavazhattak, ha nem is ott voltak névjegyzékben, csak a jegyzőkönyvbe bele kellett venni, hogy a párt megbízottjai itt szavaztak.

Számtalan olyan hely volt, hogy jelen volt a két kommunista megbízott és a párt egyetlenegy szavazatot sem kapott. A párttagok sem szavaztak a saját pártjukra. Aznap este összeszedtem az adatokat. Az arányok a kanizsai, egerszegi járásokban azonosak voltak. Így a füredit csak arányosítottam, a többi fix volt, így szedtem össze a kommunista pártnak 5000 szavazatot. A központi választási bizottságra fel kellett küldeni, ott elértak egy egyest, így lett 15000, így lett Rákosi Mátyás képviselő.

Szóval eléje írtak egy egyest. Ezt az esetet Magyarországon még senki nem publikálta! Hogy ilyen csalással lett Rákosi Mátyás képviselő Zalában. Később egyszer Varga Béla, a balatonbogiári plébános, aki kormánytag volt, erre egyszer tett célzást.

Az 1947-es választás

Akövetkező választás volt a kékcédulás választás. Akkor itt Kanizsán a Dombai János volt a szociáldemokrata képviselő. Kanizsa szociáldemokrata érdekeltség, Egerszeg parasztpárti érdekeltség volt, Varga volt a polgármester, Dombai volt a képviselő. Egyszer ezek jönnek be hozzám, és hozzák az új törvényjavaslatot a 47-es választáshoz. Varga mutatja a törvényjavaslatot és kér, hogy nézzem meg, hogy hol van ebben a csinóbli. Áttanulmányoztam. Közjogi tanulmányaim során sokféle választási törvénytervezettel talál-

koztam, ilyenrel viszont még nem. Ez az ún. névjegyzék kivonatos szavazás volt. Ez azt jelentette, hogy mindent megcsinálják a választási névjegyzéket és ha valaki a választás napján nem tartózkodik otthon, akkor el megy előzőleg a hatósághoz, kér egy névjegyzék kivonatot, amellyel az országban bárhol szavazhat.

Ilyen még nem volt. Nekem gyanús volt. Kérdik, miért. Mert esetleg több kivonatot kap. Nálam nem fog kapni, mert én ellenőrzöm. De a lehetősége megvan.

- Hát az kizárt dolog.

Na, jó.

Indul a választás. Akkor még nem volt telefon a 26 körzetben. Az apparátust én állítottam össze. Mindenrovára írástudót állítottam. Összeszedtem minden ismerősömet. Minden kerülethez egy kerékpáros járort is állítottam, a távolabbiakhoz motorosokat. Engem mindenki ismert, ezt meg tudtam szervezni.

Megindul a szavazás reggel 6 órakor. Kb. 8 órakor az én embereim hoznak be két pofát a Sugár úti Zeneiskolából. Mindegyiknek a zsebében 40 db névjegyzék kivonat volt.

Az egyik elszégyellte magát, belenyúlt a zsebébe és kihúzta a paklit.

Tettenérés. Jegyzőkönyvezem. Ez kérem okirathamisítás, visszaélés. Senki sem tudta letagadni, itt a bizonyíték.

Mindkettőn kiszagdapárti jelvény volt.

Kiadtam azonnal egy rendelkezést, hogy névjegyzék kivonattal való szavazást leállítottam, mert a 4. sz. választókerületben tettenérés történt, névjegyzékkel való visszaélés. Névjegyzék kivonattal csak du. 4 óra után lehet szavazni a 4. sz. választókerületben, ahol személyesen fogok ellenőrizni.

Közben felhívom Keszthelyt, mert a névjegyzék kivonatok Keszthelyről szóltak. Ismerős volt ott egy keszthelyi kolléga, kérdeztem, hogy ilyen és ilyen sorszám és választókerület alatt van-e választó. Válasz: igen, van. Leteszem a telefont. Jó.

Két perc múlva újra szól a telefon, hogy nincsen, rá volt kapcsolva a telefonra a párt, a barátom a nincset mondta, a rákapcsolt vonal pedig az igent.

Elmúlik egy fél óra. Beállít a megyei párttitkár, egy kis, alacsony, nyiszlett alak, aki a Fő út 6. alá fizette volna az egyházi adót. Kérdi, milyen címen állította le ön a névjegyzékkel történő szavazást?

Kérem, tessék, itt a jegyzőkönyv, itt a dokumentum.

Közben a pofákat átkísértettem a rendőrségre, tettenérés, okirathamisítás címen.

Mondanom sem kell, hogy Székely őrnagy úr azonnal szabadlábra helyezte őket.

Közben megjelenik nálam ez a kis Szegedi [(nevű)] megyei titkár, ugyanezt kérdi: Honnan tudta maga, hogy a kommunistákra akartak szavazni. Mindkét gazemberen kiszagda jelvény volt. Nagy orral elment. Ez kb. fél tíz-tíz óra felé volt.

Shól a telefon, a belügyminisztérium központi választási bizottsága, személy szerint engem keres X.Y.

Kérdi: Ön állította le a névjegyzék szerinti szavazást? Igen, ezért és ezért.

Amennyiben a feljelentését vissza nem vonja, hivatali állásából felfüggesztem és letartóztatom.

Kértem a telefonszámot, és hogy ki adja ezt az utasítást. Bemondta a telefont, kérdi, hogy miért. Azt válaszoltam, hogy visszahívom, nem apokrif hívás-e. Jó. Letettem, utána visszahívtam. Ő jelentkezett. Rendben.

A 26 választókerületnek lediktáltam, hogy belügyminiszteri utasításra visszavonom a rendelkezésemet, lehet névjegyzék kivonattal szavazni. Kiadtam a futároknak azzal, hogy ráérnek 10 perc múlva elindulni. Én visszavontam, de egy sem kézbesítette ki. Ez kb. 11 óra felé volt.

Délután 4 órakor - akkor a bazárudvarban volt az irodánk - feljön a Szloboda Jóska, akinek ott volt írógépműszerész műhelye, s mondja, hogy a Szabad Európa Rádió bemondta, hogy a belügyminiszter letartóztatással fenyegette meg dr. Paizs Ferenc főjegyzőt, mert a kommunistákat csaláson kapta. Délután 4 órakor ezt az amerikai rádió is bemondta. Soha nem derült ki, hogy ki tájékoztatta őket. Az irodám tele volt, jöttek-mentek az emberek, nem volt ott titok, hogy mi történik, mit tudom én, ki volt.

Közben jön a távirat a belügytől, hogy a szavazás befejezése után az összes iratokat csomagolják be, a választási bizottság tagjai lássák el aláírásukkal és pecséttel, várják meg kiküldöttemet, mert a belügyminisztériumba azonnal felszállítatom az összes iratokat.

Rendben van. Parancs, meg kell csinálni. Becsomagoltattam. Két kis ügyes lány is ott volt, megmondtam nekik, hogy a névjegyzék-kivonatot lopják ki, mert ha nem, akkor engem felakasztanak. Nálam maradt a névjegyzék. Az a pár darab, ami már megvolt, az ment fel, ezeket nem engedtem.

Jött a miniszter úr éjszaka két órakor, és elvitte az iratokat. A megye meg dühöngött, hogy hol vannak az eredmények. Kérem, elvitte a miniszter. Később aztán megtudtam, hogy itt szervezés történt, jobb párttagok be voltak állítva, teherautóval, mindenkinek megvolt a vonala, hogy merre megy és [[hova]] adják le a szavazatokat. Amikor aztán hamar kiszült, hogy Kanizsán lebuktak, ment a rádiótávirat. Ezt a társaságot aztán elirányították a Balaton mellé, aztán hol, mennyit szavaztak, már nem tudom. Elég az hozzá, én voltam az országban az első, aki ezt leleplezte. Persze, hogy haragudtak rám. Nem is csodálkozom.

Kádár a könyvében oda nyilatkozott, hogy igaz, hogy ez nem szép dolog volt, így meg úgy restelljük stb., de csak egy vagy két mandátum erejéig befolyásolta a szavazás eredményét. Nem igaz.

Vass Zoltán aki ennek a kinyomtatásnak az éceszgébere volt, az elismerte, hogy 300 000-et nyomtatott, minden küldött 40 db-ot kapott, úgy ahogy én megtaláltam.

A következő választások aztán már nem voltak érdekesek, mert 95%-ra mentek.